

Sygn. akt XII C 11/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2022 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Karolina Bieńkowska

Protokolant : starszy sekretarz sądowy Natalia Bielicka

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2022 r. w Bydgoszczy

sprawy z powództwa P. R.

przeciwko Ł. R.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3617,- zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia Karolina Bieńkowska

UZASADNIENIE

Pozwem skierowanym przeciwko Ł. R., powód P. R. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy Wydział V Rodzinny i Nieletnich z dnia 15 marca 2005 r. (sygn. akt V RC 387/04) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, a zasądającego od powoda na rzecz pozwanego alimenty w kwocie 200,00 zł miesięcznie płatne z góry do dnia 15-każdego miesiąca co do renty alimentacyjnej za okres do dnia 7 czerwca 2020 r. Powód wskazał, że w przypadku wyegzekwowania dochodzonych kwot renty alimentacyjnej przez pozwanego za okres do 7 czerwca 2020 r. wnosi ewentualnie w miejsce powództwa opozycyjnego o zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego wyegzekwowanych nienależnie kwot oraz zasądzenie wszelkich poniesionych w związku z tym odsetek oraz kosztów prowadzonej egzekucji. W uzasadnieniu powód wskazał, że w marcu 2022 r. zostało wszczęte przeciwko dłużnikowi postępowanie egzekucyjne prowadzone przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy Jacka Króla celem wyegzekwowania alimentów bieżących w wysokości 200 zł oraz alimentów zaległych w łącznej wysokości 21 400,00 zł z odsetkami za okres od dnia 1 kwietnia 2013 r. Powód przyznał, że kwota alimentów za okres do dnia 7 czerwca 2020 r. istotnie nie została w całości przez niego uregulowana, natomiast alimenty za okres od 7 czerwca 2020 r. zostały przez powoda zapłacone. Powód wyjaśnił, że regulowanie alimentów odbywało się przy uwzględnieniu, że oboje rodzice byli zobowiązani do zapłaty alimentów na rzecz dwoje wspólnych dzieci. Pozwany na rzecz zamieszkującego z nim powoda w wysokości 200 zł, zaś żona pozwanego na rzecz drugiego syna, który pozostawał przy ojcu – D. R., początkowo miała płacić alimenty w wysokości 300 zł, a później w wysokości 200 zł miesięcznie. Powód podkreślił, że rodzice zgodnie ustalili, że zasądzone alimenty będą płacone w ten sposób, że każde z nich swoje środki będzie przekazywał na rzecz należnych alimentów. W tej sytuacji, w ocenie powoda, każdego miesiąca jego zobowiązanie wygasło w całości. W sumie od marca 2005 r. powód na poczet należnych alimentów zapłacił kwotę 38 000 zł. Powód wskazał, że pozwany wystąpił o egzekucję alimentów od dnia 1 kwietnia 2013 r. do 28 lutego 2022 r. oraz zakwestionował to roszczenie za okres od 1 kwietnia 2013 r. do 7 czerwca 2020 r. W tej sytuacji

powód uznał za zasadną kwotę 4400 zł, zaś w pozostałej części roszczenie wygasło i w tym zakresie powód wnosi o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany, działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości – zarówno przeciwegzekucyjnego, jak i o zapłatę, a nadto o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że zgodnie z wiedzą uzyskaną od swojej matki, powód nie regulował wobec niego należności alimentacyjnych, wynikających z wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia uzyskania pełnoletniości przez jego brata – D. R.. Powyższe spowodowało wszczęcie postępowania egzekucyjnego, w zakresie rat alimentacyjnych za okres od 1 kwietnia 2013 r. wraz z alimentami bieżącymi. Jednocześnie pozwany wskazał, że z uwagi na fakt, że powód zobowiązał się do regulowania alimentów bieżących i w tym zakresie strony uzgodniły warunki ugody w sprawie o podwyższenie alimentów, pozwany, w związku z otrzymaniem od komornika spłaty całości alimentów za okres od 1 kwietnia 2013 r. do 7 czerwca 2020 r., cofnął wniosek o egzekucję alimentów bieżących, czego skutkiem było umorzenie postępowania egzekucyjnego. Tym samym pozwany wskazał, że tytuł wykonawczy, w zakresie w którym powód żąda pozbawienia go wykonalności, został już wyegzekwowany, co wyklucza możliwość popierania przez powoda powództwa przeciwegzekucyjnego, albowiem w tym zakresie tytuł wykonawczy wygasł. W zakresie roszczenia o zapłatę pozwany zakwestionował je co do zasady, wskazując, że powód nie wykazał, że pozwany wyegzekwował nieistniejącą wierzytelność. W zakresie ugody z dnia 29 grudnia 2005 r. pozwany podkreślił, że z jej treści wynika, że dotyczy ona osób małoletnich, co potwierdza, iż zawarte porozumienie dotyczyło tylko okresu, w którym obaj synowie M. i P. R. byli niepełnoletni. W momencie uzyskania pełnoletniości przez starszego syna, powyższe porozumienie przestało obowiązywać, gdyż powód zaprzestał pełnić funkcję przedstawiciela ustawowego D. R.. Wobec osiągnięcia przez D. R. pełnoletniości, jego matka była zobowiązana do spełnienia świadczenia alimentacyjnego bezpośrednio do jego rąk, a nie do rąk jego ojca, bowiem rodzice nie mogli już porozumiewać się co do uprzedniej formy alimentacji. Pozwany podkreślił, że powód nie wykazał dowodowo w pozwie, że uiszczał należności alimentacyjne na rzecz pozwanego w okresie od 1 kwietnia 2013 r. do 7 czerwca 2020 r., albo że dokonał ich zapłaty w jakiejś innej formie, zwłaszcza, że powodowi nie przysługiwała żadna wierzytelność wobec pozwanego, przez co nie może skutecznie powołać się na przesłanki potrącenia, jako formy umorzenia zobowiązania. Nadto M. R., będąc przedstawicielem ustawowym pozwanego, nie mogła w jego imieniu zrzec się przysługujących mu wobec powoda wierzytelności z tytułu alimentów, gdyż jest to czynność przekraczająca zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka i wymagałaby zezwolenia sądu opiekuńczego oraz ustanowienia kuratora do tej czynności.

Sąd ustalił, co następuje:

Wyrokiem z dnia 27 maja 2003 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt I1C 1927/02 rozwiązał małżeństwo M. i P. małż. R., powierzając wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim synem D. R., ur. (...), powodowi oraz zasądając od M. R. na rzecz małoletniego D. R. rentę alimentacyjną w wysokości 300 zł miesięcznie.

Okoliczności bezsporne, nadto dowód: wyrok SO w Bydgoszczy z dnia 27.05.2003 r., I1C 1927/02 – k. 4 akt V RC 163/05

Wyrokiem z dnia 15 marca 2005 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy V Wydział Rodzinny i Opiekuńczy w sprawie o sygn. akt V RC 387/04 zasądził od P. R. rentę alimentacyjną na rzecz małoletniego powoda Ł. R., ur. (...), w kwocie 200 zł miesięcznie płatne z góry do dnia 15-go każdego miesiąca do rąk matki małoletniego powoda M. R. z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności każdej z rat poczynając od dnia 15 marca 2005 r.

Okoliczności bezsporne, nadto dowód: wyrok SR w Bydgoszczy z dnia 15.03.2005 r., V RC 387/04 – akta Kmp 4/22

Na mocy ugody zawartej przez M. i P. małż. R. w dniu 29 grudnia 2005 r. w sprawie o sygn. akt V RC 163/05 o obniżenie alimentów, M. R. zobowiązała się łożyć rentę alimentacyjną na rzecz małoletniego powoda D. R. w wysokości 200 zł miesięcznie do rąk P. R., w miejsce alimentów zasądzonych w wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 27 maja 2003 r., sygn. akt I1C 1927/02. W ugodzie strony zgodnie oświadczyły, iż w związku z tym, że każde z nich jest obciążone obowiązkiem alimentacyjnym wobec dziecka przebywającego u strony przeciwnej w takiej samej wysokości,

kompensują wzajemnie roszczenia i każde z nich będzie ponosić koszty utrzymania tego małoletniego, który przebywa pod ich opieką.

Pomimo uzyskania przez D. R. pełnoletniości w dniu (...) powód nie regulował zobowiązania wobec małoletniego wówczas pozwanego Ł. R..

Okoliczności bezsporne, nadto dowód: ugoda z dnia 29 grudnia 2005 r., V RC 163/05 – k. 30 akt V RC 163/05

Wnioskiem z dnia 18 lutego 2022 r. wierzyciel Ł. R. zwrócił się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy Jacka Króla o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 15 marca 2005 r. w sprawie o sygn. akt V RC 387/04, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 22 czerwca 2021 r. Pismem z dnia 28 lutego 2022 r. wierzyciel uzupełnił w/w wniosek wnosząc o przeprowadzenie egzekucji rat alimentacyjnych za okres od 1 kwietnia 2013 r. do 28 lutego 2022 r. oraz alimentów bieżących.

Dowód: wniosek z dnia 18.02.2022 r. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego – k.1 Kmp 4/22, pismo z dnia 28.02.2022 r. – k. 6 Kmp 4/22

W dniu 11 marca 2022 r. w sprawie Kmp 4/22 Komornik sądowy wyegzekwował całość należności z tytułu zaległych alimentów za okres od 1 kwietnia 2013 r. do dnia 28 lutego 2022 r.

Jednocześnie wnioskiem z dnia 11 marca 2022 r. pozwany Ł. R. wniósł o umorzenie egzekucji w zakresie alimentów bieżących w związku z oświadczeniem powoda P. R. o uznaniu miesięcznej raty alimentacyjnej w kwocie 500 zł i zobowiązaniu się do jej comiesięcznego regulowania.

Wobec powyższego, postanowieniem z dnia 24 marca 2022 r. Komornik sądowy umorzył postępowanie zgodnie z wnioskiem wierzyciela oraz ustalił koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji.

Dowód: karta rozliczeniowa – Kmp 4/22, pismo z dnia 11.03.2022 r. – k. 25 Kmp 4/22, postanowienie z dnia 24.03.2022 r., Kmp 4/22 – k. 30 Kmp 4/22

Ugodą z dnia 19 maja 2022 r. zawartą przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy w sprawie o sygn. akt V RC 71/22 powód P. R. zobowiązał się podwyższyć alimenty na rzecz pozwanego Ł. R. z kwoty 200 zł do kwoty 500 zł w okresie od 14 lutego 2022 r. do 31 marca 2022 r. oraz do kwoty 775 zł w okresie od 1 kwietnia 2022 r.

Dowód: ugoda z dnia 19 maja 2022 r., V RC 71/22 – k. 91 V RC 71/22

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o niezakwestionowane przez strony postępowania dokumenty zgromadzone w aktach niniejszej sprawy, jak również aktach o sygn. V RC 163/05 oraz V RC 71/22 a także aktach postępowania egzekucyjnego Kmp 4/22.

Jednocześnie Sąd pominął dowód z zeznań świadka M. R. oraz D. R. jako nieistotne dla rozstrzygnięcia. Przeprowadzenie w/w dowodów, w świetle ustaleń poczynionych na podstawie dokumentów oraz twierdzeń stron, było w ocenie Sądu zbędne.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd wskazuje, iż zastosowanie ma art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

Art. 840 § 1 pkt. 2 kpc stwarza zatem podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. W oparciu o regulacje materialnoprawne w literaturze rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie) oraz niezależne od woli stron (m.in. przedawnienie roszczenia).

Powód podniósł, że podstawą jego roszczenia była ugoda zawarta przez niego z jego byłą żoną M. R., na mocy której zgodnie ustalili, że zasądzone kwoty alimentów będą płacone w ten sposób, że każde z nich swe środki przekazuje na rzecz należnych alimentów. Powód podniósł, że w tej sytuacji, każdego miesiąca, jego zobowiązanie wygasła w całości.

Z utrwalonego piśmiennictwa i orzecznictwa sądowego wynika jednak jednoznacznie, iż w przypadku wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym dłużnik traci prawo wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego. Powództwo przeciwegzekucyjne skierowane na pozbawienie lub ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego może być skutecznie wniesione tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego w całości lub w określonej jego części. Dłużnik zatem traci możliwość wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym w całości lub w określonej części w odniesieniu do już wyegzekwowanego świadczenia. Powództwo to jest więc niedopuszczalne w części, w której wykonalność tytułu wykonawczego wygasła na skutek jego zrealizowania (Wyrok SA w Szczecinie z 12.07.2017 r., I ACa 209/17, LEX nr 2391895).

W przedmiotowej sprawie powód wytoczył powództwo (14.03.2022 r.) po wyegzekwowaniu od niego przez Komornika sądowego należności z tytułu zaległych alimentów na rzecz jego syna pozwanego Ł. R. ((...)). Tym samym tytuł wykonawczy w tej części został już zrealizowany, a zatem powód nie miał już uprawnienia do domagania się pozbawienia wykonalności w tymże zakresie. Powyższe stanowiło zatem wystarczającą przesłankę do oddalenia niniejszego powództwa opozycyjnego.

Sąd nie znalazł również podstaw do uwzględnienia roszczenia powoda o zasądzenie na jego rzecz kwoty wyegzekwowanego przez komornika świadczenia.

W realiach niniejszej sprawy powód był zobowiązany łożyć na rzecz pozostającego pod opieką byłej żony powoda – M. R., pozwanego Ł. R. alimenty w wysokości po 200 zł miesięcznie (do dnia 13 lutego 2022 r.) zasądzone na rzecz pozwanego wyrokiem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 15 marca 2005 r. (V RC 387/04). Jednocześnie pod swoją opieką powód miał drugiego syna - D. R., wobec którego obowiązek płacenia alimentów obciążał jego matkę, a byłą żoną powoda – M. R. na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 27 maja 2003 r. (IIC 1927/02).

Byli małżonkowie na mocy ugody z dnia 29 grudnia 2005 r., zawartej przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy w sprawie o sygn. akt V RC 163/05, ustalili, że w związku z tym, że każde z nich obciążone jest obowiązkiem alimentacyjnym wobec dziecka przebywającego u strony przeciwnej w takiej samej wysokości, to jest po 200 zł miesięcznie, kompensują wzajemnie roszczenia i każde z nich miało ponosić koszty utrzymania tego małoletniego, który przebywał pod ich opieką. W rzeczywistości zatem powód nie łożył na rzecz pozwanego, zaś matka pozwanego nie łożyła na rzecz drugiego syna D. R.. Taki stan utrzymał się również po uzyskaniu przez D. R. pełnoletności.

Zauważyć należy, że z instytucją potrącenia (art. 498 k.c.) mamy do czynienia, gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym.

Z powyższego przepisu wynika zatem, że potrącenie jest możliwe, gdy ziszcza się jednocześnie następujące przesłanki: tożsamość osób przejawiająca się w tym, że dwie osoby są względem siebie zarówno wierzycielami jak i dłużnikami; jednorodność wierzytelności, tj. przedmiotem świadczeń obu stron muszą być pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku; wymagalność oraz zaskarżalność wierzytelności potrącającego. W przedmiotowej sprawie ziściły się jednak trzy z czterech wskazanych przesłanek. Między wierzycielami a dłużnikami nie zachodziła

bowiem tożsamość. Zauważyć bowiem należy, że w niniejszej sprawie to dzieci były wierzycielami alimentacyjnymi swoich rodziców, nie zaś rodzice względem siebie. Rodzice jedynie do osiągnięcia przez nich pełnoletności byli ich przedstawicielami ustawowymi, na mocy art. 98 k.r.o. Powód P. R. był zatem dłużnikiem w stosunku do pozwanego Ł. R., zaś była żona powoda – M. R. była dłużnikiem w stosunku do innego wierzyciela - D. R..

Co więcej, po osiągnięciu najpierw przez brata pozwanego a następnie przez pozwanego osobiście pełnoletności, rodzice nie byli uprawnieni do odbioru świadczeń im przysługujących ani odmiennego uregulowania zobowiązań alimentacyjnych. Zauważyć trzeba, iż matka pozwanego Ł. R. jeszcze w okresie małoletności syna, nie mogła zrzec się w jego imieniu przysługujących mu wobec powoda wierzytelności z tytułu alimentów, bowiem czynność ta, jak słusznie wskazał pozwany, wykracza poza zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka i wymagałaby zezwolenia sądu opiekuńczego (art. 101 § 1 k.r.o.). Nie mogła tego uczynić tym bardziej po osiągnięciu przez pozwanego pełnoletności, bowiem nie była już wówczas jego przedstawicielką ustawową. Kwestia ta została ostatecznie uregulowana w sprawie wytoczonej przez pozwanego o sygn. akt V RC 71/22.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił powództwo również i w tym zakresie.

O kosztach procesu Sąd z kolei orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., w którym została wyrażona zasada odpowiedzialności za wynik procesu. Zgodnie z treścią tego przepisu strona przegrywająca zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwany wygrał przedmiotową sprawę w całości, a na koszty procesu, które poniósł składa się wynagrodzenie ustanowionego w sprawie pełnomocnika. Wysokość przyznanych powodowi kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądając na rzecz pozwanego kwotę 3617,00 zł na którą składa się stawka podstawowa w wysokości 3600,00 zł (§2 pkt 5 rozporządzenia) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

sędzia Karolina Bieńkowska